

ЧҮНТАКДАГИ ХИКМАТЛАР

ТОШКЕНТ

PR PRESS: NMU

V , 2013

94.8 - Читата, афғозум

Ушбу мұғжазгина түплам инсоният ақл-заковатининг ёрқин намуналари бұлған ҳикматтардан иборат. Түплам фақат фикр юритишидан роҳат топадиган, ақлли, ҳаёттій галдан хузур оладиган одамларга тавсия қилинади. Фикрлаш завқидан баҳраманд булиш истагидаги китобхон ҳикматлар оламига кириб қолади.

Тузувчи, таржимон, сұз боши ва сұнгсұз
муаллифлари — Пұлат ЭРГАШЕВ,
Бахтиёр МУҲАММАДИЕВ

Барча худудлар амалдагы қонууларға асосан ұйымдастырылған.

"DAVR-PRESS" нашриёт-матбаса үйінинг ғызма рухсатисында ушбу
нашрия дысман әкі тұлық қолда бошқа омынай алборот воситаларда
электрон әкі меканик күрінешде хұчиріб босып, магнит ташуачы
воситаларда тарқатыш қаттың тақиғланады.

ISBN 978-9943-4075-7-2

31821
N1 Ogi

2014/6	Alisher Navoiy [€] nomidagi O'zbekiston MK	"DAVR PRESS" NMU, 2013
A 402		

ФИКРЛАШДАН РОҲАТ ОЛАДИГАН ЎҚУВЧИГА!

Ушбу мұйжазгина тұплам инсоният ақл-заковатининг ёрқин намуналари бұлған ҳикматлардан иборат. Тұплам фақат фикр юритишдан роҳат топадиган, ақлли, ҳаёттій гап-дан ҳузур оладиган одамларға тавсия қилинади. Бирор ақлли гап қарши-сидан чиқиб қолиб, унинг маъносини "ҳазм" қилишга уриниши бошини оғритиб юборадиган, аллергия тошмаларини тошириб, күнглини беҳузур қилиб таштайдиган одамларға тұплам билан танишишни шу ерда тұхтатиши тавсия қыламиз. Тұпламни шу еридан ёпиб қыйсанғыз, озгина ақллироқ бұлиш имконидан бөшқа ҳеч нарса йүқтотмайсиз: озмайсиз ҳам, тұлишмайсиз ҳам, үсмайсиз ҳам, чүкмайсиз ҳам, бойиб кетмайсиз ҳам, камбағал ҳам бұлиб қолмайсиз. Лекин фикрлаш завқидаң баҳраманд бұлиш истагида тұпламнинг кейинги саҳифасыға құзингизни югуртирудинги, унда ҳикматлар оламиға марҳабо.

Ха, айтгандай, яна бир илтимос: ҳикматларни жуда жиғдий бұлиб эмас, бироз әркинроқ, ҳазил-мутойибага очиқроқ бұлиб үқисанғыз, уларнинг маъносини яхшироқ тушунасиз, улардан күнроқ нарса оласиз.

СУЗ БОШИ

Ad cogitandum et agendum homo natus est
Одам фикр юритиш ва ҳаракат
қилиш учун яратилган

Одам олам ва ундаги ўз ўрни, ҳаёт ва унинг қадри, маъноси, баҳт ва омад, гўзаллик ва ҳақиқат ҳақидаги мураккаб фалсафий саволларга ўз ҳаёти давомида жавоб топиб боради. Аслида, ҳаётнинг ўзи энг катта муаллим. Шу билан бирга, унинг дарслари одамга кўпинча анча қимматга тушиши ҳам бор гап. Ўтмиш донишмандларининг таъбири билан айтганда, одамзод ҳаётининг бош фожиаси шундан иборатки, қўл-оёги айни кучга тўлишган пайт ақли ҳали кўп нарсани англаш учун пишиб етилмаган бўлади-ю, пишиб етилди деганда, энди қўл-оёгига аввалги кучдан асар ҳам қолмаган бўлади.

Одамнинг хоҳиши-иродасига боялиқ бўлмаган бундай вазиятдан чиқишининг энг осон йўли - ўтмиш улугларининг турли муаммоли саволларга ўз даврида қандай жавоб берганини ўрганиш, уларнинг ўйтит-насиҳатлари, огоҳлантиришлари,

даъватларидан тегишли хуросаларни чиқариб, ақл-заковатнинг ривожланиши мушаклар ўсишидан кескин орқада қолишига йўл қўймаслиkdir. Бошқача айттандан, одамзодни азалдан қийнаб келган саволларга жавоб топгандай бўлган одамларнинг тажрибасини ўрганиб, улар кўп вақт сарфлаб англаган нарсаларни қисқа фурсатда билиб олиб, ақлнинг етилиш муддатини тезлаштириш, қисқартириш йўлидан борган маъқул. Мазкур тўплам мана шу ишда сизга кўмак бўлиши кўзда тутиаган.

Тўплам фақат ҳажман чўнтақбоб бўлиб, ундаги ҳикматларнинг ҳар бири, аслида, катта-катта китобларга мавзу бўла олади. Ўзининг ҳажми билан тўплам чўнтақка сига олса-да, лекин унинг учун энг яхши кўрган, қайта-қайта қўлга оладиган китобларингизнинг жуда ёнидан бўлмаса ҳам, яқин атрофидан жой ажратишингизга сизни кўндира олади, деб умид қиласиз.

ОДАМ ВА УНИНГ АЖАБТОВУР ХУСУСИЯТЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Шундай одамлар борки, улар китобни фақат муаллифнинг хатоларини топиш учун ўқиёди.

Люк де Клапье Вовенарг

✓ Одамга бутун дунёни совга қилсангиз, совга ўралган зар қоғозни ҳам бер, дейди.

Жюльен де Фалкенаре

✓ Иккюзламачи одам ўзи ота-онасини ўлдириб, унга жазо тайинланаёттанды етим қолганини зътиборга олишни илтимос қиласди.

Авраам Линкольн

✓ Уй манзили йўқ одам шубҳали, аммо икки манзилли одам янада шубҳалироқ.

Жорж Бернард Шоу

✓ Одамнинг иштаҳаси овқатланиш пайтида келади, айниқса, бирорининг овқатланаёттанини кўрганда.

Ян Климелек

✓Хонага чиройли қиз кириб келганида, унга қарашдан күра ундан күзини узмаётган бошқаларни кузатишга иштиёқманد одам ҳақиқий психологдир.

Альфред Адлер

✓Айрим одамлар 50:50 бұлишаёттанды, үртадаги икки нүктаны ҳам талаб қиласы.

Питер Лоренс

✓Итлар одамларға шунчалик содиқдирки, баъзида одамлар үзи шунга арзирмикан, деган шубҳа уйғонады.

Илья Ильф

✓Одам фаришта ҳам, ҳайвон ҳам змас ва унинг фожиаси шуки, фариштага үхашашга ҳаракат қилгани сайин күпроқ ҳайвонға үхшаб боради.

Блез Паскаль

✓Тез орада үлади, деб ҳисобланған одамни күпчилик диққат билан тинглай бошлайды.

Чак Поланик

✓ Одамнинг ўлгани ҳали унинг яшаганини исботламайди.

Станислав Ежи Лец

✓ Уз остонасидаги қорни курамай, қўшниси томини қор босганидан шикоят қилувчи одамлар оз эмас.

Конфуций

✓ Ҳеч ким икки марта яшамайди, баъзиларни, ҳатто, бир марта яшади, деб ҳам бўлмайди.

Фридрих Рюккерт

✓ Одам ҳар қандай bemətñi gapga išonanveradi, bu gap pichirlab aytilsa, bas.

Поль Рейно

✓ Директор ҳам ҳамма қатори одам, лекин унинг ўзи буни билмайди-да.

Реймонд Чандлер

✓ Нима учун ит вафодорликнинг намунаси, деб ҳисобланади? Ахир у ўзи каби итларга эмас, одамларга вафодор-ку!

Карл Краус

✓ Қарга қарганинг күзини чўқимаганидай, одам одамнинг күзини чўқимайди, аммо уриб кўкартириши мумкин.

Янина Ипохорская

✓ Одамга истаган барча нарсасини берсангиз ҳам, бу ҳали ҳаммаси эмас-ов, деб ўйлаверади.

Иммануил Кант

✓ Ҳаммага ёрдам беришнинг иложи йўқ, дейди бераҳм одам ва умуман ҳеч кимга ёрдам бермай қўя қолади.

Мария фон Эбнер-Эшенбах

✓ Одам муҳаббат қозониш учун кўп нарсага, бирорнинг ҳавасини келтириш учун эса ҳамма нарсага тайёр булади.

Марк Твен

✓ Биринчи булиб тош отиш ўрнига ҳақоратли сўзни айтган одам маданиятнинг асосчисидир.

Зигмунд Фрейд

ТУРМУШ ВА УНИНГ ҮНҚИР-ЧҮНҚИРЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Күпчилик эр-хотин низолари аёл киши-нинг ҳаддан зиёд кўп гапириши, эркак кишининг зса уни ҳаддан ташқари кам эшитиши сабабли вужудга келади.

Курт Гец

✓ Ҳаёт уч қисмга бўлинади: қорбобога ишонган давринг, қобобога ишонмай қўйган давринг, ўзинг қорбобога айланган давринг.

Боб Филиппс

✓ Агар сенинг яхши кўрган қизинг бўлмаса, демак, қайсиdir йигит икки қизнинг бошини айлантириб юриди.

Аркадий Филиппович
Давидович

✓ Ажрашиш худди машина уриб кеттани кабидир — тирик қолсанг ҳам, бундан буён йўлдан ўта туриб зийракроқ бўласан.

Жин Керр

✓ Яхши күёвга дуч келган одам ўтил топади,
ёмон күёвга дуч келган — қизидан ҳам ажралади.

Демокрит

✓ Мукаммал құшни — шовқин-суронни сен
билин бир вақтда қиласынан құшниңдир.

Марина Влади

✓ Бахтли ва баҳтсиз никоҳ ўртасидаги фарқ
күпинча ҳар куни айтиладынан бир-икки оғиз
гапдан иборат бұлади.

Харлан Миллер

✓ Пул керак бұлса, бегоналар олдига бор,
маслаҳат керак бұлса, дұстларинг олдига бор, ҳеч
нарса керак бұлмаса, қариндошлар олдига бор.

Марк Твен

✓ Ҳар сафар йиқилганингда, яна учмоққа
шайланавер: ёки бир йұла чилпарчин бұлиб
кетасан, ёки қанотинг үсіб чиқади.

Мария фон Эбнер-
Эшенбах

✓ Ҳар икки хотиним билан ҳам омадим чопмади — биринчиси, афсус, мени ташлаб кетди, иккинчиси, афсуски, ташлаб кетмади.

Патрик Марри

✓ Камалакни кўришни орзу қилсанг, ёмғир остида қолиб кетишга тайёр бўлишинг керак.

Долли Партон

✓ Никоҳлар осмону фалакда битилади, аммо уларнинг қанчалик баҳтли бўлиши ерда ҳал қилинади.

Мария фон Эбнер-Эшенбах

САЛОМАТЛИК ВА УНИНГ КУШАНДАЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Саломатлик – бир касаллик билан иккинчиси орасидаги вақтдир.

Тед Калчук

✓ Ҳозир чекишининг зарари ҳақида шунчалик кўп ёзишяяптики, уқиши ташлашга қарор қилдим.

Жозеф Каттен

✓ Ҳаётингни узайтирмоқчи бўлсанг, овқатланиш вақтингни қисқартир.

Бенджамин Франклин

✓ Рангсиз ароқ бурунни қизартириб, кўнгилни қорайтиради.

Антон Павлович Чехов

✓ Агар соглом пайтинг югуришни хоҳламасанг, касал бўлгач, югуришга мажбур бўласан.

Гораций

✓ Чекишини ташлашдан осони йүқ, мен үзим уттиз марта ташлаганман.

Марк Твен

✓ Касаллик бошланган пайт уни даволаш осон, аммо пайқаш қийин, зұрайиб кеттеген эса пайқаш қийин эмас, лекин тузатиш қийин бұлади.

Никколо Макиавелли

✓ Яхши шифокор касалдан қутқармаса ҳам, ҳеч бұлмаса, ёмон шифокордан қутқаради.

Жан Польян

✓ Тана ҳаёт давомида күтариб юриладиган юқдир: юк қанча оғир бұлса, саёҳат шунчака қисқа бұлади.

Арнолд Глазгоу

✓ Үринде ётиб чекма, акс ҳолда, сигарет кули билан берірге, сенинг кулингни супуришта тұтри келади.

Жек Бернет

✓ Эҳтимол, әрқакни ичкиликтозлиқдан тузатишнинг энг арzon усули – унга машина совға қилишдір.

Ришард Подлевский

✓ Замонавий аёллар ёшини эмас, вазнини яширадиган булиб қолган.

Ратмир Тумановский

✓ Касалликка ташхис қўйиш усуллари шунчалик ривожланиб кетдики, бирорта соглом одам қолмади.

Бертран Рассел

✓ Соглом одам ҳеч қаери оғримайдиган одам эмас, ҳар сафар ҳар хил жойи оғрийдиган одамдир.

Натали Клиффорд Барни

МУВАФФАҚИЯТ ВА УНИНГ КАЛИЛЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Катта ёшда муваффақиятта эришмаган одам мактаб давридаги ютуқлари билан мақтанади.

Фёдор Фёдорович
Селиванов

✓ Одам икки йўл билан юқорига кўтарилиши мумкин – ўз устамонлиги билан ёки бирорнинг аҳмоқлиги ҳисобига.

Жан де Лабрюйер

✓ Муваффақиятта эрта тонг турадиган одам эмас, эрта тонгдан яхши кайфиятда турадиган одам эришади.

Марсель Ашар

✓ Шифокорлар саломатлигимизни сақлаш устида, ошпазлар саломатлигимизни бузиш устида тинимсиз иш олиб бораяптилар. Ачинарлиси шуки, ошпазларнинг ўз муваффақиятига бўлган ишончи юқорироқ.

Дени Дидро

✓ Муваффақиятта эришишнинг энг зўр усули – бошқаларга берадиган маслаҳатларингта ўзинг ҳам амал қилишингдир.

Гарольд Тейлор

✓ Ўз муваффақиятсизликларида бирорни айблайлётган одам мантиқан муваффақиятларида бирорнинг ҳам ҳиссаси борлигини тан олиши керак.

Говард Ньютон

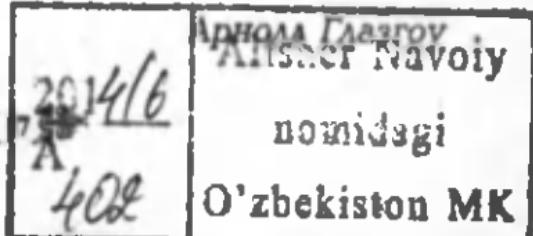
✓ Муваффақият чўққисига еттач, энг оғир нарса – у ерда аллақачон кимдир турганини кўришдир.

Марк Твен

✓ Муваффақиятсизлик жиноят эмас, одига ўз имкониятларидан паст мақсадларни қўйиш жиноятдир.

Жеймс Рассел Лоузм

✓ Барча муваффақиятлар замирида сабр ётади: жўжа олиш учун тухумни синдириш эмас, босиб ўтириш керак.

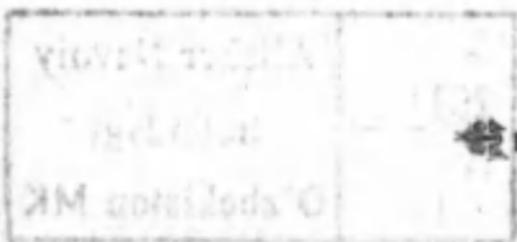

✓Үқишда муваффақият қозониш учун одам ундан илгарилаб кеттәнларга етиб олишга, орқадан келаётгандар эса унга етолмаслигига ҳаракат қилиши керак.

Аристотель

✓Спектакль муваффақиятли чиңса, режиссёр үзини гениал инсон деб ҳисоблайди, муваффақиятсиз чиңса, режиссёр томошабинларни маданиятсиз, чаласавод одамлар деб ҳисоблайди.

Саша Гитри

МУҲАББАТ ВА УНИНГ ТЎРИГА ИЛИНГАНЛАР ҲАҚИДА

✓ Муҳаббатни ёлғон үлдиради, дейдилар, лекин самимийлик уни янада тезроқ үлдиради.

Абель Эрман

✓ Чинакам муҳаббат юрак касалига үхшайди – биринчи марта хуруж қилмагунча унинг борлигига одам ишонмайди.

Мария фон Эбнер-Эшенбах

✓ Агар кечқурун соат еттининг ўрнига уйга тўқизда қайтсанг-у, аммо севган инсонинг шу пайттacha сени ахтариб ҳар ерга қўнгироқ қилмаган бўлса, демак, муҳаббат тутабди.

Марлен Дитрих

✓ Муҳаббатсиз никоҳ, никоҳсиз муҳаббатни келтириб чиқаради.

Бенджамин Франклайн

✓ Күпчилик йигитлар қизнинг яногидаги кулгични севиб қоладилар-у, адашиб бутунлай бошқа қизга уйланиб қоладилар.

Стивен Ликок

✓ Барча эҳтирослар бизни аҳмоқона ишларни қилишимизга ундаиди, лекин энг тентакнамо ишларни мұхабbat сабабли қиласыз.

Франсуа Ларошфуко

✓ Севмоқ – бошқалар билан солиширишни бас қилмоқ демақдир.

Бернар Грассе

✓ Ҳақиқий мұхабbat, әхтимол, чиндан ҳам касаллиқдир, лекин ағсуски, бу юқумли касаллик змас.

Жарко Петан

✓ Мұхабbat мактублари жуда фойдали бұлади: ахир яхши күрган одамнанғыз билан юзма-юз күришиб, ундан пул сұрашга уялишингиз мүмкін.

Анри Ренье

✓ Ҳозир бир қарашда уйгонаётган муҳаббат,
иккинчи қарашда йўқ бўлиб кетаяпти.

Янина Ипохорская

✓ Икки одам пичирлаб гаплашса – бу
муҳаббатнинг боши, ҳамма улар ҳақида пичирлаб
гапирса – бу муҳаббатнинг охири.

Влада Булатович-Виб

✓ Йуқчилик эшик қоқиб келганда, муҳаббат
ойнадан сакраб қочади.

Маркус Кларк

БОЛА ВА УНИНГ БЕГУБОР ҚИЛИҚЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Фарзандларингизга сукут сақлашни ўргатинг,
гапиришни уларнинг ўзи ўрганиб олади.

Бенжамин Франклін

✓ Агар қирқ ёшгача одамнинг хонадони болалар
кулгусига тўлмаса, ҳар ердан эшитиладиган
ваҳимали овозларга тўлиб кетади.

Шарль Сент-Бёв

✓ Синмайдиган - ўйинчоқ - бу бошқа
ўйинчоқларни синдириш учун болага керак
бўладиган болгадир.

Бейтс Каунти

✓ Одамни ўзгартириш учун ишни унинг
бувисидан бошлиғи керак.

Виктор Гюго

✓ Болалар уларга айтилаёттан гапдан кўра,
бировга айтилаёттан гапларга эътиборлироқ
бўлади.

Элеонора Рузвелт

✓ Болалар кексайтган чогимиизда овунчогимиз экани аниқ, лекин ўша кексаликка бизни тезроқ етказувчилар ҳам ўзлари.

Лайонел Кауфман

✓ Сенинг болаларинг қанчалик ақлли экани ҳақидаги ҳикоя билан вақти кам одамнинг вақтини олма, ахир бу одам ўзининг болалари қанчалик ақлли эканини сенга гапириб беришга улгуриши керак.

Эдгар Уотсон Хау

✓ Онасини ҳар дақиқа чорлаб турувчи бола унинг адашиб бошқа бола билан кетиб қолишидан қўрққани учун шундай қилса ажаб эмас.

Рамон Гомес де ла Серна

✓ Ота-она болалар ўз тишини чархлайдиган чарҳдир.

Питер Устинов

✓ "Онангни яхши кўрасанми ёки отангними?" деган саволга агар бола росттўй бўлса, "Шоколадли музқаймоқни яхши кўраман", деб жавоб беради.

Аминад Петрович Шполянский

ПУЛ ВА УНИНГ СЕҲРАЛИ ЖИРИНГИ ҲАҚИДА

✓ Агар кераксиз нарсалар сотиб олсанг, кўп утмай керак нарсаларни сотишга мажбур бўласан.

Бенжамин Франклайн

✓ Пул ақлли одамлар учун восита, аҳмоқлар учун мақсаддир.

Адриан Декурсель

✓ Китоб, машина ва пулинг бирорнинг қўлига тушса, уларни йўқотдим деявер: китобинг йиртилиб, машинанг бузилиб, пулинг эса қисм-қисмлаб қайтади.

Оскар Уайлд

✓ Рассом — сотса бўладиган нарсани чизадиган одам, яхши рассом эса — чизган нарсасини сота оладиган одам.

Пабло Пикассо

✓ Пул яхши хизматкор, лекин ёмон хұжайин-дир.

Александр Дюма-Утил

✓ Энг камбагал одам – пулдан бошқа ҳеч нарсаси бүлмаган одамдир.

Артуро Граф

✓ Табиғиркорлар маҳсулот рекламасига сарф-лаган харажатни маҳсулотни ишлаб чиқаришта ишлаттанларида, бу маҳсулотни реклама қилишга ҳожат бүлмасди.

Уил Роджерс

✓ Аслида нарсаси кам одам змас, нарсаси камлик қилаёттан одам камбағалдир.

Луций Анней
Сенека

✓ Пулға ҳамма нарса қилиш мүмкін, деб ҳисоблаганлар, одатда, үzlари пулға ҳамма нарсаны қилишта тайёр бүладилар.

Жорж Галифакс

✓ Пул худди гүнгта үхшайди – керак ерларга сочиб ташламасант, ундан фойда йўқ.

Фрэнсис Бэкон

✓ Пулга фақат икки хил одам совуққон муносабатда бўла олади – донишманд ва кассир.

Эмиль Кроткий

✓ Одамни шунчаки бой булиш қониқтиrmайди, у бошқалардан бой булишни истайди.

Жон Стюарт Милль

АЁЛ ВА УНИНГ ЛОЛ ҚИЛУВЧИ ХИСЛАТЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Бирор мұхым учрашувга тайёрланаёттан зеркак
“Нима деб айтсам экан?” деган саволға жағынан
изласа, аёлни күпроқ “Нимани кийиб борсам
екан?” деган савол безовта қиласады.

Мадлен де Пюиэль

✓ Яхши хотин бүрөнли күнде олдингдан чиққан
бошпанадир, ёмон хотин бошпанада бошланған
бүрөндир.

Жон Птицсен

✓ Чекувлардың аёлдан бұса олмоқ, күлденни яламоқ
билан баробардир.

Антон Павлович Чехов

✓ Аёлнинг таҳминлари күпинча зеркакнинг аниқ
билимларидан ҳам аниқроқ бұлады.

Редьярд Киплинг

✓ Айрим аёлларга атиргулдастаси камлик қиласы, улар гулдоннинг сувини тез-тез алмаштириб туришни ҳам талаб қиласылар.

Януш Гаудин

✓ Аёллар журъатсиз эркакларни ёмон күрадилар. Ахир мушук эҳтиёткор сичқонни тутишта қийналади-да.

Генри Луис Менкен

✓ Эркаклар аёллар ҳақида истаганини гапиради, аёллар эса эркаклар билан истаганини қиласы.

Софья Сегюр

✓ Уч аёл гаплашиб турган бўлса, бу – суҳбатдир, улардан бири нари кетиши билан суҳбат гийбатта айланади.

Херб Шрайнер

✓ Ҳамма нарса одамнинг қўлида, одамнинг тақдири эса аёлнинг қўлида.

*Александр Исидорович
Фюрстенберг*

✓ Аёл кўз ёши сувида кўпинча эр ҳамёнидаги қоғозлар зриб кетади.

Лешек Кумор

✓ Авваллари қизлар уялганидан қизарар эди, зиди қизарганидан уялиб кетаяпти.

Морис Шевалье

✓ Одам ҳақида унинг кийимиға қараб эмас, хотинининг кийимиға қараб хулоса чиқариш түгридир.

Томас Дьюар

✓ Тамаки аёлнинг овозига таъсир кўрсатмайди, деб ўйлаганлар хотинининг кўз ўнгида гиламга сигарет кулинни қоқиб кўрсин.

Жан Ришар

✓ Бир аёлнинг бошқасини кузатиши худди божхонадаги юк текширувани эслатади.

Янина Ипохорская

✓ Агар аёлнинг вазни 100 килограмм бўлса, унга қувонч багишлайдиган ягона нарса 120 килограммли аёлни куриш булиб қолади.

Хелен Роуленд

✓ Аёлнинг ҳаётида 3 та давр бўлади: ёшини айтишга уялмайдиган давр, ёшини айтишдан қўрқадиган давр, айтмаса ҳам кўриниши ёшини билдириб қўядиган давр.

Лешек Кумор

✓ Гийбатлашиб ўтирган аёлларни кўрганимда: "Бир илон бошқасидан қарзга заҳар олаяпти", дегим келади.

Диоген

✓ Аёллар камгап эркакларни яхши кўрадилар. Аёл бундай эркак уни тинглаяпти деб ўйлайди-да.

Саша Гитри

ЭРКАК ВА УНИНГ МИНГ БИР ФЕЪЛИ ҲАҚИДА

✓ Барча аёлларни ёмонга чиқараёттан эркак аслида күпинча қандайдир бир аёлни назарда тутаёттан бұлади.

Реим де Гурмон

✓ Эркаклар овқат вақтида гаплашса, аёллар гап орасыда овқатланадилар.

Мальcolm де Шазаль

✓ Аёллар худди болаларға үхшайди – “йүқ” дейишиңи яхши күради, эркаклар ҳам худди болаларға үхшайди – “йүқ” деганга ишонади.

Янина Ипохорская

✓ Аёл зеркак кишидан бир мартагина идиштөвоқларни ювишда ёрдам беришни илтимос қылган зди, идиш ювадиган машина үйлаб топилди қўйди.

*Сирил Норткот
Паркинсон*

✓ Агар аёл айтаёттган ҳамма гап эркакнинг қулогига кираёттган бўлса, демак, бу аёл ҳаддан ташқари гўзал эмас.

Генри Хаскинс

✓ Эркак таом тайёрласа, ошхонага ҳеч ким кирмаслигини талаб қиласди, лекин аёл таом пишираёттганда ўзи нуқул сўқилиб кираверади.

Люсиль Болл

✓ Аввал ҳақиқий эркак эканингни исботлаш учун чекасан, кейин эса ҳақиқий эркак эканингни исботлаш учун чекишни ташлашга ҳаракат қиласан.

Жорж Сименон

✓ Эркаклар бошлиқ билан гаплашганда бошини елкаси ичига тортишга, аёллар билан гаплашганда қорнини ичкарига тортишга урганиб боради.

Элси Аттенхофер

ДҮСТ ВА УНИНГ ҲАҚИҚИЙСИ КАМЕБЛИГИ ҲАҚИДА

✓ Битта дүст – күп, иккита – жуда күп, учта – бунинг иложи йүқ.

Генри Брукс Адамс

✓ Ҳар бир ҳаракатимни тақрорлайдиган дүстнинг менга кераги йүқ, буни соямнинг ўзи ҳам ҳаммадан муқаммалроқ бажаради.

Плутарх

✓ Дүстлар – вақтнинг буюк ўгрилари дір.

Франческо Петrarка

✓ Дүстлик – бу шу қадар муқаддас, олижаноб, мустаҳкам ҳисдирки, уни бутун умр күнгиlda сақлаш мүмкін, агар дүстлар бир-биридан қарз олмаса.

Марк Твен

✓ Чинакам муҳаббат қанчалик ноёб бұлmasin, ҳақиқий дүстлик ундан-да ноёбдір.

Франсуа Ларошфуко

✓ Дұстлар яшашта ёрдам беради-ю, ишлашга халақит қилади.

Тадеуш Котарбиныский

✓ Дұстларининг бахтсизлигига барча ҳамдарда бұлади, лекин камдан-кам одам уларнинг бахтидан қувонади.

Оскар Уайлд

✓ Үз камчиліктернің ұқыда гапириб овора бұлманг, чунки дұстларнің улар ұқыда аллақачон айтиб беріб бұлған.

*Шарль Морис
де Талейран*

✓ Агар ит ва мушук үртасида кутилмагандың дұстлик үйгонса, ошпаң овқатининг масаллигидан айрилди деяверинг.

Стефан Цвейг

✓ Ҳар сафар дұстимнинг портретини чизиб, унға күрсаттанимда, дұстларым сони биттага камаяди.

Джон Сарджент

✓ Дүстлик масофа сақлай олиш санъати бұлса, мұхаббат, аксинча, масофани қисқартыра олиш санъатидир.

Зигмунд Графф

✓ Дүстларинг ташқи күринишиңгни мақтаб хушомад қилишни бошлагани кексайиб қолғаннингни күрсатувчи аниқ белгидир.

Марк Твен

АҚЛ ВА УНИНГ ДАРАЖАЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Дүнёда икки чексиз нарса бор – бириңчиси коинот, иккинчиси одамнинг тентаклиги, лекин қарангки, бириңчининг чексизлигига бироз шубҳам бор.

Альберт Эйнштейн

✓ Аҳмоқона фикрлар ҳаммада ҳам бўлади, фақат ақлли одамлар уларни айтмайди.

Вильгельм Буш

✓ Ёш хато қилса, ақл кирмабди, дейдилар, кекса хато қилса, ақлдан озибди, дейдилар.

Франсуа Ларошфуко

✓ Сукут ақл-заковатнинг далили бўлмаслиги мумкин, лекин у одамнинг ҳар қалай аҳмоқ эмаслигини кўрсатади.

Пьер Клод Буаст

✓ Тентак одамлар уларни деб қанчалик азоб чекишимизни билганларида эди, ўзларининг ҳам бизга раҳми келган бўларди.

Антуан де Ривароль

✓ Китоблар одамга унинг доно-доно ғоялари аслида янги эмаслигини эслатиб туриш учун керак.

Абраам Линкольн

✓ Айттан ақлли гапинг аҳмоқ одам қулогида ұлаёттанини күришдан аламлироқ нарса йүк.

Шарль Монтескье

✓ Аҳмоқ бизни мақтагани заҳоти, күзимизга үнчалик аҳмоқ эмасдек күрина бошлайди.

Франсуа Ларошфуко

✓ Фақат икки хил одам үз фикрини үзгартыришга қодир эмас – үлкін ва тентак.

Жеймс Рассел Лоуэлл

✓ Аҳмоқ бошимиздан мушк-анбарни түкиб юборгандан күра, ақлли одамдан юз дарра калтак еганимиз афзал.

Ахикар

✓ Ҳамма адашади, лекин аҳмоқ одам бир хатони қайта-қайта такрорлайверади.

Марк Туллий Цицерон

✓ Буюк инсонлар катта ишларга уларнинг улутворлигини англашани учун аҳмоқ одамлар эса, бу ишларга улар қанчалик қийин эканини тушунмаганидан қўл уради.

Люк де Вовенарг

✓ Бирорнинг сирини айтиб қўйиш – сотқинлик, ўзининг сирини айтиб қўйиш – аҳмоқликдир.

Волтер

✓ Одам қанчалик аққали гаплар гапирмасин, кўп гапираверса, охири, албатта, бирор аҳмоқона фикрни айтиб юборади.

Александр Дюма-ота

✓ Ўзини ҳурмат қилмайдиган одам – бахтсиздир, ўзини мукаммал санайдиган одам эса – аҳмоқдир.

Ги де Мопассан

ГЎЗАЛЛИК ВА УНИНГ ЖИЛОЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Гўзал бўлмаган аёллар йўқ, фақат гўзал эканини билмайдиган аёллар бор.

Вивъен Ли

✓ Гўзаллик – атиги бир неча йилга қилинган совгадир.

Оскар Уайльд

✓ Эркакнинг ақлини мақтаганда "Хотини ҳам қандай чиройли аёл", деб қўшиб қўядилар, аёлнинг гўзаллигини мақтаганда "Эри эса бирам телбаки", деб қўядилар.

Моисей Сафир

✓ Элликка кирган одамни унинг ақлини мақтаб авраш мумкин, лекин гўзаллигини мақтаб бунга эришиб бўлмайди.

Эдгар Уотсон Хау

✓ Дастьлаб гүзәлликда танҗо булиб күринган қизнинг ҳусни жамоли, иккинчи урашувда аввалгидай лол қолдирмаслиги мумкин.

Стендалъ

✓ Гүзәл фикр яхши баён этилмаса, қимматини йүқтәди, қайтариб айтилса, зерикиш уйготади.

Вольтер

✓ Еш ва қадди расо булиб күринай десангиз, кекса ва семиз одамларга яқинроқ туринг.

Жим Исон

✓ Эрталаб саккиздан ярим кечагача гүзәл булиб күринишга ҳаракат қилишдан оғирроқ иш йүк.

Брижит Бардо

✓ Хунук одамлар одатда ақлли бүлади, чунки уларда күнгилочарлик учун имконият кам, үқиши учун ваңт күп бүлади.

Клод Гельвеций

ШУХРАТ ВА УНИНГ АСОРАТЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Машҳур одамлар икки тоифага бўлинади:
баъзиларни одамлар унуголмайди. баъзиларни
унутишни хоҳламайди.

Владислав Гжешик

✓ Киноюлдуз қанддан ишланган тахту равонда
шаррос ёмғир остида ўтирган одамдир.

Марлон Брандо

✓ Аввал шуҳратни орзу қиласилар, кейин
кичикроқ муваффақиятдан умидвор бўладилар,
охири бир оғизгина мақтовга ҳам рози бўладилар.

Этьен Рей

✓ Шуҳрат йиртиқ пайпоқقا кийилган тешик
калишдир.

Сон Кан

✓ Одам үлгандан кейин топадиган шұхрат қадрлироқ, лекин ҳаётлигіда топадиган шұхрат ёқимлироқ-да.

*Подводный Авессалом
Бонифатьевич*

✓ Яхши шеърларни ҳуштак билан қарши олишгани, ёмон шеърларга қарсак чалишғандан күра яхшироқ.

Виктор Гюго

✓ Машхұрлар аввалига шұхрат қозониш учун құлидан келган ҳамма ишни қилиб, унға эришгач, ҳеч ким таниб қолмаслиги мақсадида қора күзойнак тақиб юради.

Фред Аллен

ЁЛГОН ВА УНИНГ УСТАЛАРИ ҲАҚИДА

✓ Беморларга умид бахш этувчи ёлгон тиббиётда шунчалик керакки, ёлгон гапиришни билмайдиган шифокор касб танлашда адашган инсондир.

Жорж Бернард Шоу

✓ Шундай одамлар борки, бүёқдан кир бўлган кийимидан уялмаслик учун ҳаммани осмондаги камалакнинг устига чиқиб тушганига ишонтиromoқчи бўлади.

Марк Твен

✓ Баъзи машҳур инсонлар интервьюларида журналистларни алдайдилар, кейин интервьюни газетада ўқиб, ўзларининг ёлгонига ўzlари ишонади.

Карл Краус

✓ Агар эркак аёлга ҳеч қачон ёлгон гапирмаган бўлса, демак, унинг ҳиссиётлари билан умуман иши йўқ.

Олин Миллер

✓Түхмат ва ёлгон мавжуд экан, қотилликнинг
ҳожати йўқ.

Бхартрихари

✓Мен, ҳатто, Вашингтондан устунман:
Вашингтон ёлгон гапиришни билмасди, мен эса
билиман, лекин шунга қарамай, ўзимни тийиб
тураман.

Марк Твен

ЯНА БИР ЧИМДИМ ҲИКМАТ

✓ Бор йүги битта тухумни қўйган товуқ, худди улкан харсанг тошни туққандай оламга жар солиб қоқолайди.

Марк Твен

✓ Тунда қуёш кўринмаяпти, деб кўз ёш тўксанг, осмондаги беҳисоб юлдузларни ҳам кўролмайсан.

Рабиндрат Тагор

✓ Капалаклар чиройли гулга қўнади, лекин чиройли гул ҳар доим ҳам хушбўй ҳидли бўлавермайди.

Жан де Лафонтен

✓ Жаҳл устида ҳеч нарсага қўл урма. Ахир бўрон вақтида кемага чиққан аҳмоқ эмасми?

Иоганн Гауг

✓ Инсон умри нақадар қисқа, камолот йўли қанчалар узун.

Иоганн Гёте

✓ Одам еган нарсаси билан эмас, ҳазм қилгани билан тириқдир.

Бенжамин Франклин

✓ Ким севмаган бұлса, демак, у яшамабди.

Жан Батист Мольер

✓ Мұҳаббатни йүк қилинг ва ер юзини қабрга айлантирасиз.

Роберт Браунинг

✓ Севилмаслик – омадсизлик, севмаслик – мана ҳақиқий бағтасизлик.

Альбер Камю

✓ Дүстлик – қанотсиз мұҳаббатдир.

Жорж Гордон Байрон

✓ Дүстликнинг бириңчи асосий вазифаси – дүстларнинг илтимос билан мурожаат қилишига ҳожат қолдирмаслиқдан иборат.

Сүкрот

✓ Агар ҳаддан ташқари қаттық яхши күрмасант, демак, умуман, яхши күрмас экансан.

Луи де Петье

✓ Токи одамлар яхши күради – улар кечириб юбораверади.

Франсуа Ларошфуко

✓ Бахтли күнлар дүстларни күпайтиради, бахтсиз күнлар уларни синовдан үтказади.

Валентен Эспри Флешье

✓ Овқат вактида мусиқа тинглаш ошпазга нисбатан ҳам, созандага нисбатан ҳам ҳақоратдир.

Гилберт Кит Честертон

✓ Езда бир күн дам олсанг, қишда үн күн оч утирасан.

Жан де Лафонтен

✓ Ҳайратлантирмай қўйган ҳар қандай нарса қизиқтирмай ҳам қолади.

Франсуа Ларошфуко

✓ Хўмрайган шифокор ўз касбида ҳеч қачон муваффақиятта зришолмайди.

Мишель де Монтень

✓ Тиббиётда биринчи асосий дори – шифокорнинг ўзиdir.

Антон Кемпински

✓ Куч билан мақтаниб, хўкизни елкада кўтариб юриш – унинг ўзидаи бўлмоқ демакдир.

Бернар Ле Бовье де Фонтенель

✓ Куч ишлатмаслик – кучлиларнинг кучли қуролидир.

Махатма Ганди

✓ Ҳаётда мени үлдирмайдиган ҳар қандай нарса мени кучли қиласди.

Фридрих Вильгельм Ницше

✓ Одам ўзини маглуб, деб ҳисобламагунча маглуб эмасдир.

Жозеф Дэниэлс

✓ Жисмоний формани йўқотиш учун биргина машгулотни қолдириш кифоя.

Брюс Ли

✓ Жисмоний машқлар кўплаб дориларнинг ўрнини босиши мумкин, лекин кўплаб дорилар ҳам жисмоний машқнинг ўрнини босолмайди.

Анжело Моско

✓ Ҳамма одамлар адашади, бироқ буюк одамларгина адашганини тан олади.

Бернар ле Бовье Фонтенель

✓ Үзини оқлашта уста киши яна бирон бошқа нарсада камдан-кам устун бұлади.

Бенжамин Франклін

✓ Улкан ишларга қодир бұлмаган одам, бирорнинг буюк режаларига ҳам ҳазар билан қарайди.

Люк де Клапье Вовенарг

✓ Камчиликсиз одам йүқ, яхши одамнинг камчилиги камроқ.

Квінт Гораций Флакк

✓ Яхши тарбия дастурхонга овқатни тұкиб юбормаслиқда змас, бирор тұкиб юборса, буни күрмаганта олишда намоён бұлади.

Антон Павлович Чехов

✓ Хиёнат — кутилмаганды бериладиган зарбадир.

Пауло Коэльо

✓ Ҳеч қачон бирор янги ишга құл урмаган одамгина ҳеч қачон хато қылмаган булиши мүмкін.

Альберт Эйнштейн

✓ Күп билишга змас, күп фикрлашга интилиш керак.

Демокрит

✓ Ҳақиқатни излаш, ҳақиқатни топишдан күра мұхимроқ.

Альберт Эйнштейн

✓ Данғасалик – бойликнинг қизи ва камбагалликнинг онасидир.

Поль Декурсель

✓ Данғасалик шунчалар имиллаб ҳаракат қыладики, камбагаллик унга тезда етиб олади.

Бенджамин Франклін

✓ Фарзанд учун мукофотнинг энг аълоси – ота танбекідір.

Лев Николаевич Толстой

✓ Тарбиянинг вазифаси яхши ишларни қилишга эмас, яхши ишларни қилишдан роҳатланишга ўргатиш.

Жон Рескин

✓ Тарбияламай туриб берилган билим ақлдан озганлар қўлидаги қиличdir.

Дмитрий Иванович Менделеев

✓ Болаларингни тарбиялай олмаган бўлсанг, ҳаётда қандай юксак муваффақиятларга эришганинг мутлақо аҳамиятсиздир.

Жаклин Бувье Кеннеди

✓ Болаларингиздаги шўхликни ўлдирсангиз, ҳеч қачон донишмандларни вояга етказолмайсиз.

Жан Жак Руссо

✓ Бир қизни уқитсангиз, бир оиласи уқиттан буласиз.

Индира Ганди

✓ Инсоният ҳамиша фақат мустақил таълим ҳисобига яхши ривожланган.

Герберт Спенсер

✓ Биз одамни нимани билишига қараб эмас,
нимадан хурсанд булишига қараб билиб оламиз.

Рабиндронат Тагор

✓ Агар одам үзини яхши билса, шунинг үзи
унинг дошишмандлыгини күрсатади.

Антуан де Сент-Экзюпери

✓ Ҳаёт тинимсиз үзини үзи такомиллаштириш
жараёнидир. Кимда-ким үзини мукаммалликка
эришдим, деб ҳисобласа, демак, үзини үлдирибди.

Христиан Фридрих Геббелъ

✓ Гениаллик – бир фоиз илхому, түқсон түққиз
фоиз пешона териdir.

Томас Алва Эдисон

✓ Бирор ишни бажара олмайман, деб күнгилга
келтирдингизми, шу пайтдан бошлаб, уни удалай
олишингиз иккى ҳисса қийинлашади.

Бенедикт Спиноза

✓ Ҳал қилиб бўлмайдиган муаммолар йўқ,
вақтида қабул қилинмаган қарорлар бор.

Эдмунд Бёрк

✓ Нафратни яшириш осон, муҳаббатни яшириш
қийин, бефарқуликни яширишнинг деярли иложи йўқ.
Карл Людвиг Бёрне

✓ Мақсад ва умидни йўқоттач, одам кўпинча
даҳшатли маҳлуққа айланади.

Фёдор Михайлович Достоевский

✓ Одам ҳақида унинг фикрларига қараб эмас,
орзуларини билиб хуоса чиқариш тўғрироқдир.
Виктор Гюго

✓ Ҳеч нарса одамларни бир-бирига беозор
кулгудек тез яқинлаштира олмайди.

Лев Николаевич Толстой

✓ Ҳаёт жидий, аммо доимо жиддий бўлиб яшаб
бўлмайди.

Гилберт Кит Честертон

✓ Кулгу – ақл қиёфасидир.

Эдмон Гонкур

✓ Биз ақлдан озмаслик учун куламиз.

Чарли Чаплин

✓ Атиргулнинг тиканлари борлигидан нолигандан кўра, мен тиканаклар орасида атиргул ўсаётганидан хурсанд бўламан.

Жозеф Жубер

✓ Бирор марта ҳам кулмаган кунингиз – сиз учун йўқотилган кундир.

Жан Мари Гюйо

✓ Қувноқ юрак кўп яшайди.

Уильям Шекспир

✓ Кўтингча мураккаб вазиятда умидсизлик охирги томчи кучимииздан ҳам маҳрум этади.

Альфред Адлер

✓ Ёшлик ўтиб бораёттанини ҳеч ким сезмайди, аммо унинг ўтиб кеттанини ҳамма ҳис қиласди.

Луций Анней Сенека

✓ “Эртага” деган сўз иккиланувчан одамлар ва болалар учун ўйлаб топилган.

Иван Сергеевич Тургенев

✓ Ёшлик – күпирған деңгиз тұлқини. Ортда шамол, олдинда қоятошлар.

Уильям Вордсворт

✓ Шифокор билан бұлған суҳбатнинг үзидан ҳам беморнинг ақволи озгина бұлса-да яхшиланмаса, бу ҳақиқий шифокор әмас экан.

Владимир Михайлович
Бехтерев

✓ Тинглашни билсанғ, ҳатто, гапини әплаб гапиролмайдиган одамдан ҳам ниманидир үргана оласан.

Платон

✓ Ҳақиқий ёлгизлик – сени тушунмайдиган одам билан бирга бұлиш.

Элберт Грин Хаббард

✓ Адашмоқ инсоний хусусият, кечирмоқ – илохий.
Александр Поп

✓ Яхши одам яхшиликлар қилувчи әмас, балки ёмонлик қилиш құлидан келмайдиган одам.

Василий Осипович Ключевский

✓ Кечиримли бўлиш кучли одамларнинг хусусиятидир, кучсизлар – кечирмайдилар.

Махатма Ганди

✓ Газаб билан бошланган нарса, уят билан тутайди.

Бенджамин Франклайн

✓ Ҳамиша иродага хўжайин, вижданга эса қул бўлгин.

Мария Эбнер Эшенбах

✓ Мактуб уятдан қизармайди.

Марк Туллий Цицерон

✓ Сени йиглаттан ҳеч бир инсон кўз ёш тўкишингга арзимайди, ёш тўкишингга арзийдиган одамлар эса ҳеч қачон сени йиглатмайди.

Габриэль Гарсиа Маркес

✓ Бизнинг қўрқувимиз – душманларимиз жасурлигининг манбасидир.

Томас Манн

✓ Ватан шаънига дөг тушириш – унга хиёнат қилиш дегани.

Виктор Гюго

✓ Фан хаёл олдида қанчалар қарздор эканини тасаввур ҳам қила олмайды.

Ралф Уолдо Эмерсон

✓ Биз маслаҳатларни чөлаклаб бериб, томчилаб қабул қиласымыз.

Уильям Рансвилл Олжер

✓ Ёлғыз одамга ҳар ердан душманнинг куйи эшитилаверади.

Жан де Лафонтен

✓ Эрталаб режалар тузамиз-у, лекин кечқурун яна аҳмоқона ишлар қиласымыз.

Волтер

✓ Агар мени күкларга күтаришаёттан бўлса, демак, ниманидир ногутри қилибман.

Брюс Ли

✓ Ювош одам томонидан берилган жазо оғирроқ түюлади.

Луций Анней Сенека

✓ Одамлар фақат үзлари яхши күрган одамдангина бирор нарса үргана оладилар.

Иоганн Вольфганг Гёте

✓ Ёмон тарбиячи — уз болалигини унугтан тарбиячидир.

Мария Эбнер Эшенбах

✓ Олий үқув юрти дипломи ниманидир билишингни исботловчи ҳужжат эмас, фақат сенда ниманидир үрганиш учун имконият бўлганини тасдиқловчи ҳужжатдир.

Янина Ипохорская

✓ Китоблар ёқилган жойда, кўп ўтмай одамларни ҳам гулханга ташлайдилар.

Виктор Гюго

✓ Мен жаннатни кутубхонага ўхшатаман.

Хорхе Луис Борхес

✓ Тараққиётнинг умумий кўламида ҳар бир халқнинг ўрни ўша халқ ўқиёттан китобларнинг сони билан белгиланади.

Эдуард Рене Лабуле

✓ Ўқимай қўйган одамлар, фикрламай ҳам қўяди.

Дени Дидро

✓ Ҳар қандай гўзаллик ҳам муҳаббат уйғотмайди: баъзида гўзаллик фақат кўзни қувнатиб, юракни забт этмайди.

Мигель де Сервантес

✓ Бахтли никоҳнинг сири – бахтсизликларни тасоддифга йўйиш, бахтсиз тасоддифларни эса бахтсизлик деб билмаслиқдир.

Гарольд Джеймс
Николсон

✓ Ота ўз фарзандларига қилиши мумкин бўлган энг катта яхшилик – уларнинг онасини қаттиқ яхши кўришдир.

Теодор Хесберг

✓ Буйруқлар беріб ишлатаёттанды одаңларингни яхши күришинг мүмкін, аммо уларга буни айта күрмә.

Антуан де Сент-Экзюпери

✓ Агар бошлиқ бизга ёмонлик құлмаёттанды бўлса, бунинг ўзи ҳам каттагина яхшилик.

Пьер-Огюстен Карон
де Бомарше

✓ Күпни билган эмас, керагини билган доно.

Эсхил

✓ Ақлли одаң – нималарга эътибор бериш шарт эмаслигини билган одаңдир.

Уильям Жеймс

✓ Ичкиликбозлик – тентаклиқда ким ўзарга мусобақалашишдир.

Пифагор

✓ Барчадан ақллироқ булиш истагидан ҳам аҳмоқонароқ истак йўқ.

Франсуа Ларошфуко

✓ Меъёр ва чегарани билмай яшаш – яшаш эмас, аста-аста ўлиб бориш демакдир.

Демокрит

✓ Кибр-ҳаво – аҳмоқларнинг қалқонидир.

Шарль Монтескье

✓ Фикрламай ўрганиш – бефойда, ўрганмай фикрлаш – хавфли.

Конфуций

✓ Биз баҳтли бўлишга эмас, баҳтта муносиб бўлишга ҳаракат қилишимиз керак.

Иммануил Кант

✓ Катта баҳтсизликлар узоқ давом этмайди, кичиклари эса эътибор қаратишга арзимайди.

Жон Леббок

✓ Озодликнинг баҳоси – доимий ҳушёрлик-дир.

Томас Жефферсон

✓ Ҳаддан ташқари қатта баҳтта эришиш истаги күпинча баҳтта эришиш йўлидаги асосий тўсиқقا айланади.

Бернар Ле Бовье де Фонтенель

✓ Тақдир бизни икки хил йўл билан – истаган нарсамизни бермай ва истаганимизни муҳайё қилиб синайди.

Анри-Фредерик Амъель

✓ Худоси осмонда яшайдиган одамдан қўрқ.

Жорж Бернард Шоу

✓ Иккиланиш – кучни йўқотиш демақдир.

Оноре де Бальзак

✓ Бошқаларнинг мақтови ҳаракатинг оқибати бўлсин, мақсади эмас.

Лев Николаевич Толстой

✓ Бошқаларни тез-тез кечириб тур, ўзингни ҳеч қачон.

Публилий Сир

✓ Зарбангга зарба билан жавоб бермаган одамдан эҳтиёт бўл.

Жорж Бернард Шоу

✓ "Тўгри" ва "деярли тўгри" нинг ўртасидаги фарқ чақмоқ ва шамчироқ ўртасидаги фарқ кабидир.

Марк Твен

✓ Ҳар қандай аёлнинг хатосида эркакнинг айби бўлади.

Иоганн Готфрид Гердер

✓ Аёл кишининг қанақа либосда эканини унугиши мумкин, лекин ундан таралаётган ифорни унугиб бўлмайди.

Кристиан Диор

✓ Уй – турмушга чиққунча қиз бола учун қамоқхона, турмуш қургач, ижодхонадир.

Жорж Бернард Шоу

✓ Улкан ишларга илҳомлантирувчи аёлларнинг ўзи бу ишларни қилишдан бизни ҷалғитади.

Александр Дюма-ӯғил

✓ Одам қанчалик ақлли бұлса, шунчалик камтар булади.

Марк Туллий Цицерон

✓ Айримлар аслзодалар қаторига кириб, одамлар қаторидан чиқиб кетади.

Михаил Иванович Глинка

✓ Уч тоифа одам бор: манман, гурурлы ва бошқалар. Тұгрисини айттанда, үша "бошқалар" деган тоифани ҳаётда ҳеч учратмадим.

Огюст Детёф

✓ Дунёнинг үзгаришини хоҳласанг, үзинг уни үзгартира бошла.

Махатма Ганди

✓ Ёлғон гапирмасанг, күп нарсани эслаб юришингта ҳожат қолмайди.

Марк Твен

✓ Росттүй булиш – ёлғыз булиш демакдир.

Макс Фриш

✓ Менда ҳеч қандай талант йүқ – эшакдай қайсар ва ута қизиқувчанман, холос.

Альберт Эйнштейн

✓ Ҳеч ким тасоддиған яхши одам бұлиб қолмайды.

Платон

✓ Эңтімол, бу дүнёда сен бор-йүгі бир одамдирсан, лекин ким учундир сен бутун бир оламсан.

Габриэль Гарсиа Маркес

✓ Буюк инсонларда мақсадлар бұлади, қолғанларда эса – истаклар, холос.

Вашингтон Ирвинг

✓ Құлға киритишдан күра, құлдагини тутиб туриш қийинроқ.

Гай Юлий Цезарь

✓ Ҳайратланиш учун бир дақиқа кифоя, ҳайратлантирувчи нарсани яратиш учун эса йиллар керак.

Клод Адриан Гельвеций

✓ Қисқа муддатли муваффақиятсизлик, қисқа муддатли муваффақиятдан күра яхшироқ.

Пифагор

✓ Учмоқ учун қанот қоқмоқ керак.

Жан де Лафонтен

✓ Вақтида қоқылған йиқілмаслиги мүмкін.

Томас Фуллер

✓ Бұтунги яхши режа, әртанғи жуда яхши режадан күра яхшироқ.

Платон

✓ Түгри йүлдан кетаёттан чұлоқ, йүлдан адашған чопардан күра манзилга тезроқ боради.

Фрэнсис Бэкон

✓ Истарали дегани ҳали бирор нарсанни сұрашға улгурмасингдан сенға "хұп" деб айтишади дегани.

Альбер Камю

✓ Яширин иқтидор обру олиб келмайди.

Эразм Роттердамский

✓ Одам эплайман, деб үйлагани учун эплай олади.

Марон Публий Вергилий

✓ Йүл бұлса, уни топаман, йүл йүқ бұлса, уни үзим қураман.

Филип Сидней

✓ Ирода ақлимиز "маглубсан" деганды ҳам, бизни галаба қозонишга ундаидиган нарсадир.

Карлос Кастанеда

✓ Камалак осмонни узоқ вақт безаб турса, одамлар унга қарамай құяди.

Иоганн Вольфганг Гёте

✓ Одам, үз ватани учун жонидан ҳам кечишиға тайёр бўлиши, албаттa, ниҳоятда қадрлидир, аммо ватан учун яшашга тайёрлик бундан-да қадрлироқ.

Теодор Рузвельт

✓ Үз ватанини севмаган одам бошқа ҳеч нарсани ҳам севолмайди.

Джордж Гордон Байрон

✓ Мен ҳеч қачон қаричилик деб хазина күмилган жойни эслай олмаган одамни учратмаганман.

Марк Туллий

Цицерон

✓ Тушлар биз уйқуда зерикмаслигимиз учун
үйлаб топилган.

Пьер Клод Буаст

✓ Абадий таътил – дүззахга берилган энг тұгри
таърифdir.

Джордж Бернард Шоу

✓ Мен бұш вақтимда, айниңса, қаттық банд бұламан.

Цицерон

✓ Ҳалол одамни таъқиб қилиш мүмкін, аммо
уни шарманда қилиб бұлмайди.

Вольтер

✓ Яхшиларни мукофотлаш билан ёмонларни
жазолаган бұлмаймиз.

Дени Дидро

✓ Газеталар учун велосипеддан ииқилиш билан
оламшумул фалокат үртасида фарқ йўқ.

Джордж Бернард Шоу

✓ Ишга икки томондан қарашта одатланған одам
унинг иккала тарафини ҳам кўра билмайди.

Оскар Уайлд

Илова
Ҳикматлар муаллифлари рўйхати

1. Абелъ Эрман (1862 – 1950) – француз ёзувчиси ва драматурги.
2. Авраам Линкольн (1809 – 1865) – АҚШ 16-президенти.
3. Адриан Декурсель (1821 – 1892) – француз ёзувчиси.
4. Александр Дюма-ота (1802 – 1870) – француз ёзувчиси.
5. Александр Дюма-үтил (1824 – 1895) – француз ёзувчиси.
6. Александр Исидорович Фюрстенберг (1913 – 2001) – рус мұхандиси.
7. Александр Поп (1688 – 1744) – инглиз шоири.
8. Альбер Камю (1913 – 1960) – француз ёзувчиси.
9. Альберт Эйнштейн (1879 – 1955) – олмон физик олимі.
10. Альфред Адлер (1870 – 1937) – австриялик психология.

11. Аминад Петрович Шполянский (1888 – 1957) – рус ҳажвий шоири.
12. Анджело Моско (1846 – 1910) – италиялик физиолог.
13. Анри Ренье (1864 – 1936) – француз ёзувчisi.
14. Анри-Фредерик Амьеъль (1821 – 1881) – швейцариялик ёзувчи, шоир.
15. Антон Кемпински (1918 – 1972) – польшалик психиатр ва файласуф.
16. Антон Павлович Чехов (1860 – 1904) – рус ёзувчisi.
17. Антуан де Ривароль (1753 – 1801) – француз ёзувчisi.
18. Антуан де Сент-Экзюпери (1900 – 1944) – француз ёзувчisi, профессионал учувчisi.
19. Аристотель (эр.авв. 384 – 322) – қадимги юонон файласуфи.
20. Аркадий Филиппович Давидович (1930) – рус ҳажвий ёзувчisi.
21. Арнолд Глазгоу (1905 – 1998) – америкалик ҳажвий ёзувчи.
22. Артуро Граф (1848 – 1913) – италян ёзувчи.

23. Ахикар (эр.авв.VIII – VII аср) – қадимги оссуриялик хаттот.
24. Бейтс Каунти (1923 – 1998) – америкалик ёзувчи.
25. Бенджамин Франклин (1706 – 1790) – америкалик олим ва давлат арбоби.
26. Бенедикт Спиноза (1632 – 1677) – недерландиялик файласуф.
27. Бернар Грассе (1881 – 1955) – француз ёзувчisi.
28. Бернар Ле Бовье де Фонтенель (1657 – 1757) – француз ёзувчisi.
29. Берtrand Рассел (1872 – 1970) – англиялик файласуф, матиматик.
30. Блез Паскаль (1623 – 1662) – француз олими, файласуфи.
31. Бобби Филлипс (1972) – америкалик актриса.
32. Брижит Бардо (1934) – француз актрисаси.
33. Брюс Ли (1940 – 1973) – шарқ яkkакурашлар устаси, киноактёр.
34. Бхартрихари (VII аср) – қадимги ҳинд шоири.
35. Валентен Эспри Флешье (1632 – 1710) – француз рухонийси ва ёзувчisi.

36. Василий Осипович Ключевский (1841 – 1911) – рус тарихчиси.
37. Вашингтон Ирвинг (1783 – 1859) – америкалик ёзувчи.
38. Вивьен Ли (1913 – 1967) – инглиз актрисаси.
39. Виктор Гюго (1802 – 1885) – француз ёзувчи.
40. Вильгельм Буш (1832 – 1908) – олмон шоири, карикатурачи рассоми.
41. Влада Булатович-Виб (1931 – 1994) – сербиялик журналист, ҳажвий ёзувчи.
42. Владимир Михайлович Бехтерев (1857 – 1927) – рус неврологи ва психиатр шифокори.
43. Владислав Гжещик (1935) – польшалик ҳажвий ёзувчи.
44. Волтер (Артур, Мари Франсуа) (1694 – 1778) – француз ёзувчиси, файлласуфи.
45. Габриэль Гарсиа Маркес (1928) – колумбиялик ёзувчи, журналист.
46. Гай Юлий Цезарь (эр.авв.100 – 44) – қадимги римлик сиёсий арбоб ва ҳарбий қўмондон.
47. Гарольд Тейлор (1907 – 1995) – инглиз математики, физик олимни.

48. Гарольд Джеймс Николсон (1950) – америкалик ҳарбий офицер.
49. Генри Брукс Адамс (1838 – 1918) – америкалик тарихчи.
50. Генри Луис Менкен (1880 – 1956) – америкалик журналист, ёзувчи.
51. Генри Хаскинс (1875 – 1957) – америкалик ёзувчи.
52. Герберт Спенсер (1820 – 1903) – инглиз файласуфи.
53. Ги де Мопассан (1850 – 1893) – француз ёзувчisi.
54. Гилберт Кит Честертон (1874 – 1936) – инглиз ёзувчisi ва мутафаккири.
55. Говард Ньютон (1903 – 1951) – америкалик реклама мутахассиси.
56. Гораций (эр.авв.65 – 8) – қадимги римлик шоир.
57. Демокрит (эр.авв.460 – 370) – қадимги юонон файласуфи.
58. Дени Дидро (1713 – 1784) – француз ёзувчisi, маърифатпарвари.
59. Диоген (эр. авв.400 – 325) – қадимги юонон файласуфи.

60. Дмитрий Иванович Менделеев (1834 – 1907) – рус кимёгар олими.

61. Долли Партон (1946) – америкалик қүшиқчи ва актриса.

62. Жаклин Бувье Кеннеди (1929 – 1994) – АҚШ президенти Джон Кеннедининг турмуш ўртоги.

63. Жан Батист Мольер (1622 – 1673) – француз шоири, актери.

64. Жан де Лабрюйер (1645 – 1696) – француз ёзувчisi.

65. Жан де Лафонтен (1621 – 1695) – француз фаласуфи.

66. Жан Жак Руссо (1712 – 1778) – француз мутафаккири, ёзувчisi.

67. Жан Мари Гюйо (1854 – 1888) – француз файласуфи.

68. Жан Польян (1884 – 1968) – француз ёзувчisi.

69. Жан Ришар (1921) – француз актери.

70. Жарко Петан (1929) – словениялик афорист.

71. Жеймс Рассел Лоузл (1819 – 1891) – америкалик ёзувчи.

72. Жек Бернет (1953) – америкалик тадбиркор.
73. Жим Исон (1934) – америкалик радиобошловчи.
74. Жин Кэрр (1923 – 2003) – америкалик драматург.
75. Жозеф Дэниэлс (1862 – 1948) – американец сиёсатчи.
76. Жозеф Жубер (1754 – 1824) – француз ёзувчisi.
77. Жозеф Каттен (1905 – 1994) – американец актер.
78. Жон Леббок (1834 – 1913) – инглиз археологи, этнологи, ёзувчisi.
79. Жон Птицсен (1792 – 1887) – француз ёзувчisi.
80. Жон Рескин (1819 – 1900) – инглиз ёзувчisi, санъатшуноси.
81. Жон Саржент (1856 – 1925) – американец рәссом.
82. Жон Стюарт Милль (1806 – 1873) – инглиз иқтисодчisi ва файласуфи.
83. Жордж Бернард Шоу (1856 – 1950) – инглиз драматурги.

84. Жорж Галифакс (1633 – 1695) – инглиз давлат арбоби.

85. Жорж Гордон Байрон (1788 – 1824) – инглиз ёзувчиси.

86. Жорж Сименон (1903 – 1989) – француз ёзувчиси.

87. Жюльен де Фалкенаре (1898 – 1958) – белгиялик ёзувчи.

88. Зигмунд Графф (1898 – 1979) – олмон ёзувчиси.

89. Зигмунд Фрейд (1856 – 1939) – австриялик психиатр ва психолог олим.

90. Иван Сергеевич Тургенев (1818 – 1883) – рус ёзувчиси.

91. Илья Ильф (1897 – 1937) – рус ёзувчиси.

92. Иммануил Кант (1724 – 1804) – олмон файласуфи.

93. Индира Ганди (1917 – 1984) – ҳинд давлат арбоби.

94. Иоганн Вольфганг Гёте (1749 – 1832) – олмон шоири.

95. Иоганн Гаут (1761 – 1829) – олмон шоири.

96. Иоганн Готфрид Гердер (1744 – 1803) – олмон файласуфи, маърифатпарвар ёзувчиси.

97. Карл Краус (1874 – 1936) – австриялик ёзувчи.
98. Карл Людвиг Бёрне (1786 – 1837) – олмон ёзувчиси, журналисти.
99. Карлос Кастанеда (1925 – 1998) – лотин америкалик ёзувчи, файласуф.
100. Квінт Гораций Флакк (эр.авв. 65 – 8) – қадимги римлик шоир.
101. Клод Адриан Гельвеций (1715 – 1771) – француз файласуфи.
102. Константин Семёнович Мелихан (1952) – рус ёзувчиси.
103. Конфуций (эр.авв. 551 – 479) – қадимги хитойлик файласуф.
104. Крістиан Диор (1905 – 1957) – француз модельєри.
105. Курт Гец (1888 – 1960) – олмон ёзувчиси.
106. Лайонел Кауфман (1918 – 1986) – инглиз шоари.
107. Лев Николаевич Толстой (1828 – 1910) – рус ёзувчиси.
108. Лешек Кумор (1924) – польшалик маданиятшунос, кинотанқидчи.
109. Луи де Петье (1734 – 1853) – француз сиёсатчиси, тарихчиси.

110. Луций Анней Сенека (эр.авв. 4 – эр. 65) – қадимги римлик ёзувчи.
111. Люк де Клапье Вовенарг (1715 – 1747) – француз ёзувчisi.
112. Люсиль Болл (1911 – 1989) – америкалик актриса, телепродюсер.
113. Мадлен де Пюизье (1720 – 1798) – француз ёзувчisi.
114. Макс Фриш (1915 – 1991) – швейцариялик ёзувчи.
115. Мальcolm де Шазаль (1902 – 1981) – француз ёзувчisi.
116. Марина Влади (1938) – француз актриса.
117. Мария фон Эбнер – Эшенбах (1830-1916) – австриялик ёзувчи.
118. Марк Твен (1835 – 1910) – америкалик ёзувчи.
119. Марк Туллий Цицерон (эр.авв.106 – 43) – қадимги римлик давлат арбоби, нотик.
120. Маркус Кларк (1846 – 1881) – австралиялик ёзувчи.
121. Марлен Дитрих (1901 – 1992) – олмон-америкалик киноактриса.

122. Марлон Брандо (1924) – америкалик киноактер.
123. Марон Публий Вергилий (эр авв. 70 – 19) – қадимги римлик шоир.
124. Марсель Ашар (1899 – 1974) – француз драматурги.
125. Махатма Ганди (1869 – 1948) – Ҳиндистон озодлик ҳаракати етакчиси.
126. Мигель де Сервантес (1547 – 1616) – испаниялик ёзувчи.
127. Михаил Иванович Глинка (1804 – 1857) – рус бастакори.
128. Мишель де Монтень (1533 – 1592) – француз файласуфи.
129. Моисей Сафир (1795 – 1858) – австриялик ёзувчи.
130. Морис Шевалье (1888 – 1972) – француз ёзувчisi.
131. Натали Клиффорд Барни (1876 – 1972) – француз ёзувчisi.
132. Никколо Макиавелли (1469 – 1527) – итальян мутафаккири, давлат арбоби.
133. Огюст Детёф (1883 – 1947) – олмон адабиётшуноси, жамоат арбоби.

134. Олин Миллер (1937) – американский ёзувчи.
135. Оноре де Бальзак (1799 – 1850) – француз ёзувчиси.
136. Оскар Уайльд (1854 – 1900) – английский ёзувчиси.
137. Пабло Пикассо (1881 – 1973) – француз рассказчики.
138. Патрик Марри (1947 – 1982) – француз актёры, қүшиқчиси ва бастакори.
139. Пауло Коэльо (1947) – бразильский ёзувчи.
140. Питер Лоренс (1919 – 1990) – канадо-американский педагог ва адабиётшунос.
141. Питер Устинов (1921 – 2004) – английский актёры, режиссёры, ёзувчиси.
142. Пифагор (эр.авв.570 – 490) – қадимги юнон файласуфи ва математиги.
143. Платон (эр.авв.427 – 347) – қадимги юнон файласуфи.
144. Плутарх (46 – 127) – қадимги юнон тарихчиси.
145. Подводный Авессалом Бонифатьевич (1953) – русский файласуфи, ёзувчиси.
146. Полль Декурсель (1856 – 1902) – француз журналисты, драматурги.

147. Поль Рейно (1878 – 1966) – француз давлат арбоби.

148. Публилий Сир (эр авв I аср) – қадимги римлий шоир.

149. Пьер Клод Буаст (1765 – 1824) – француз лугатшуноси ва афористи.

150. Пьер-Огюстен Карон де Бомарше (1732 – 1799) – француз драматурги.

151. Рабиндранат Тагор (1861 – 1941) – хинд ёзувчisi.

152. Ралф Уолдо Эмерсон (1803 – 1882) – америкалик ёзувчи, файласуф.

153. Рамон Гомес де ла Серна (1888 – 1963) – испаниялик ёзувчи.

154. Ратмир Тумановский (1954) – рус журналисти.

155. Редьярд Киплинг (1865 – 1936) – англиялик ёзувчи.

156. Рене де Гурмон (1858 – 1915) – француз ёзувчisi.

157. Реймонд Чандлер (1888 – 1959) – америкалик ёзувчи.

158. Ришард Подлевский (1952) – польшалик ҳажвий ёзувчи.

159. Саша Гитри (1885 – 1957) – француз актери, драматурги, режиссёри.
160. Сирил Норткот Паркинсон (1909 – 1993) – английлик публицист.
161. Соң Кан (1536 – 1593) – кореялик шоир.
162. Софья Сегюр (1799 – 1874) – француз ёзувчisi.
163. Станислав Ежи Лец (1909 – 1966) – польшалик шоир, афорист.
164. Стендаль (1783 – 1842) – француз ёзувчisi.
165. Стефан Цвейг (1881 – 1942) – австриялик ёзувчи.
166. Стивен Ликок (1869 – 1944) – канадалик ёзувчи.
167. Сүкрот (эр.авв.469 – 399) – қадимги юонон мутафаккири.
168. Тадеуш Котарбиньский (1886 – 1981) – польшалик файласуф.
169. Тед Капчук (1947) – америкалик шифокор.
170. Теодор Рузвелт (1858 – 1919) – АҚШ 26-президенти.
171. Теодор Хесберг (1917) – америкалик диншунос олим.

172. Томас Алва Эдисон (1847 – 1931) – американалик ихтиорчи.
173. Томас Жефферсон (1743 – 1826) – АҚШ 3-президенти, ахитектор, олим.
174. Томас Дьюар (1864 – 1930) – американалик жамоат арбоби.
175. Томас Манн (1875 – 1955) – олмон ёзувчisi.
176. Томас Фуллер (1608 – 1661) – инглиз диншуноси, тарихчisi.
177. Уилл Роджерс (1879 – 1935) – американалик ҳажвий ёзувчи.
178. Уильям Вордсворт (1770 – 1850) – инглиз шоири.
179. Уильям Джеймс (1842 – 1910) – американалик файласуф ва психолог.
180. Уильям Рэнсвилл Олджер (1822 – 1905) – американалик ёзувчи, файласуф.
181. Уильям Шекспир (1564 – 1616) – инглиз шоири, драматурги.
182. Фёдор Михайлович Достоевский (1821 – 1881) – рус ёзувчisi.
183. Фёдор Фёдорович Селиванов (1859 – 1914) – рус кимёгар олими.

184. Филип Сидней (1554 – 1586) – инглиз ёзувчи.
185. Франсуа Ларошфуко (1613 – 1680) – француз ёзувчиси.
186. Франческо Петрарка (1304 – 1374) – итальян шоири.
187. Фред Аллен (1894 – 1956) – америкалик ҳажвий ёзувчи.
188. Фридрих Вильгельм Ницше (1844 – 1900) – олмон файласуфи.
189. Фридрих Рюккерт (1788 – 1866) – олмон шоири, таржимони.
190. Фрэнсис Бэкон (1561 – 1626) – инглиз файласуфи.
191. Харлан Миллер (1964) – америкалик журналист.
192. Хелен Роуленд (1875 – 1950) – америкалик журналист.
193. Херб Шрайнер (1918м1970) – америкалик телебошловчи.
194. Хорхе Луис Борхес (1899 – 1986) – аргентиналик ёзувчи.
195. Христиан Фридрих Геббелъ (1813 – 1863) – олмон драматурги ва шоири.

196. Чак Поланик (1962) – америкалик ҳажвий ёзувчи.
197. Чарли Чаплин(1889 – 1977) – америкалик киноактер, режисер.
198. Шарль Монтескье (1689 – 1755) – француз файласуфи.
199. Шарль Морис де Талейран (1754 – 1838) – француз дипломати.
200. Шарль Сент-Бёв (1804 – 1869) – француз ёзувчиси.
201. Эдгар Уотсон Хэй (1853 – 1937) – американский ёзувчи.
202. Эдмунд Бёрк (1729 – 1797) – английский журналист, сиёсатчisi.
203. Эдуард Рене Лабуле (1811 – 1883) – француз ёзувчиси, олимпи, сиёсий арбоби.
204. Элберт Грин Хаббард (1856 – 1915) – американский ёзувчи, мұхтаррір.
205. Элеонора Рузвельт (1884 – 1962) – американский жамоат арбоби.
206. Элси Аттенховер (1909 – 1999) – швейцариялық драматург.
207. Эмиль Кроткий (1892 – 1963) – рус ҳажвий ёзувчиси.

208. Эразм Роттердамский (1469 – 1536) – нидерландиялик маърифатпарвар файласуф.
209. Эсхил (эр.авв.525 – 456) – қадимги юнон драматурги.
210. Этьен Рей (1848 – 1904) – француз актёри.
211. Ян Клиmek (1889 – 1939) – польшалик афорист.
212. Янина Ипохорская (1914 – 1981) – польшалик рассом ва ёзувчи.
213. Януш Гаудын (1943) – польшалик ҳажвий ёзувчи.